

**DE ROOI
PANNEN**

EINDHOVEN

VMBO

Anti-pestprotocol

Schooljaar 2026-2027

Inhoudsopgave

Vooraf.....	
Wettelijke kader.....	
Registratie	
1. Pesten.....	
Wat is pesten?.....	
Hoe wordt er gepest?.....	
De gepeste leerling.....	
Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)	
2. Het stappenplan na een melding van pesten	
No Blame methode.....	
Eenzijdig pesten	
.....	
Ruzie tussen vrienden/groepen.....	
.....	
Richtlijnen voor het voeren van een gesprek met de gepeste leerling	
Richtlijnen voor het voeren van een gesprek met de (pestende) leerling.....	
3. Algemene tips voor medewerkers	
15	
Acties die helpen of juist niet.....	
4. Rollen die passen bij een peestsituatie.....	
5. Het anti-pestprotocol	
6. De anti-pestcoördinator.....	
Klachten en opschaling	
Evaluatie.....	

Vooraf

Dit is het anti-pestprotocol van De Rooi Pannen vmbo Eindhoven. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds bevat het ook voorwaarden en activiteiten die pesten kunnen voorkomen.

Veel van wat er in dit protocol staat, wordt al meerdere jaren toegepast binnen De Rooi Pannen vmbo Eindhoven. In die jaren hebben we opnieuw gemerkt dat alles wat we willen doen voor onze leerlingen valt of staat bij de signalering en/of melding van pestgedrag. Het signaleren en het melden is essentieel, zodat de leerling met zijn probleem niet alleen blijft staan. Dit protocol is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders) en het liefst ook jongeren op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Dit protocol is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders) en het liefst ook jongeren op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Omdat we ervan uitgaan dat het schoolklimaat in de basis goed is en (hopen) dat we het pestprotocol zo min mogelijk nodig hebben

In dit protocol wordt met "experts" bedoeld: leerlingcoördinatoren, ondersteuningscoördinatoren, orthopedagogen, vertrouwenspersonen en overige ondersteunende functionarissen binnen De Rooi Pannen.

Wettelijke kader

De Rooi Pannen vmbo Eindhoven handelt conform de Wet Veiligheid op School. Op grond van artikel 3.40 WVO 2020 draagt het bestuur zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen. De school voert het veiligheidsbeleid uit, monitort jaarlijks de veiligheidsbeleving en het welbevinden van leerlingen en heeft de coördinatie van het anti-pestbeleid en de functie van aanspreekpunt bij pesten bij een persoon belegd. Dit protocol is onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid van de school.

Registratie

Alle pestincidenten worden geregistreerd in Magister onder Logboekitems volgens het protocol Logboeknotities.

1. Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. We spreken van pesten wanneer een leerling herhaaldelijk of gedurende langere tijd te maken krijgt met gedrag waarbij één of meer leerlingen hem of haar opzettelijk schade, angst, vernedering, uitsluiting of een gevoel van onveiligheid bezorgen. Daarbij is sprake van een feitelijke of door de leerling ervaren machtsongelijkheid. Deze machtsongelijkheid kan fysiek, sociaal, verbaal, digitaal, psychologisch of groepsgebonden zijn.

Bij online pesten kan ook één bericht, foto of filmpje een herhaald en langdurig effect hebben, doordat het wordt doorgestuurd, gedeeld of blijvend zichtbaar is.

Plagen gebeurt doorgaans incidenteel en over en weer, zonder blijvende machtsongelijkheid. Bij een ruzie of conflict hebben de betrokkenen in beginsel een vergelijkbare positie en komt het gedrag van beide kanten. Ook wanneer gedrag niet onder de definitie van pesten valt, treedt de school op tegen discriminatie, bedreiging, geweld, seksuele intimidatie en ander grensoverschrijdend gedrag. Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, is het niet altijd direct duidelijk wat de meest effectieve en gewenste aanpak is. Experts en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar de leerlingen. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

- Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, appjes schrijven.
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken.
- Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.
- Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes en bij groepsopdrachten.
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas en/of schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het dwingen om iets voor de pester te doen.
- Online: snapchat, instagram, signal, X, TikTok of andere sociale media. het versturen van kwetsende of bedreigende berichten, iemand uitsluiten uit groepsapps, online roddels verspreiden, nepaccounts aanmaken, accounts misbruiken, privégegevens delen en foto's of filmpjes zonder toestemming verspreiden of bewerken. Hieronder vallen ook discriminerende of seksueel getinte berichten en het voortdurend digitaal volgen of lastigvallen van een leerling. Digitaal pesten kan plaatsvinden via sociale media, berichtenapps, games, e-mail en andere online omgevingen.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te kiezen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het dan nog erger wordt;

- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat er niet geklikt mag worden.

Maar: niets van wat hierboven is beschreven geeft mensen het recht om te pesten.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere jongeren mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven;

2. Het stappenplan na een melding van pesten

No Blame methode

De No Blame methode werd in de jaren 80 in Engeland door George Robinson en Barbara Maines ontwikkeld. De methode werd vervolgens in Zwitserland en Australië bekend. In Duitsland is de No Blame methode sinds 2002 bekend. Inmiddels is de methode in België, Zwitserland, Nederland en beginnend in Oostenrijk en Luxemburg met succes toegepast.

Het is een oplossingsgerichte methode en staat in de traditie van de systeemtheorie en kortetermijntherapie van Steve de Shazer. De oplossingsgerichte methode gaat in tegenstelling tot de probleemgeoriënteerde methode ervan uit dat er geen uitgebreide probleemanalyse noodzakelijk is om een probleem op te kunnen lossen. De No Blame-methode is een oplossingsgerichte aanpak waarbij de nadruk ligt op het stoppen van het pestgedrag, het herstellen van de veiligheid en het gezamenlijk zoeken naar oplossingen. Binnen deze aanpak staat het beschuldigen of bestraffen van leerlingen niet centraal. Dit sluit proportionele pedagogische of disciplinaire maatregelen echter niet uit. Bij ernstig, herhaald, grensoverschrijdend of mogelijk strafbaar gedrag worden, in overeenstemming met het schoolreglement, aanvullende maatregelen genomen en wordt zo nodig opgeschaald. De No Blame aanpak is een makkelijk toe te passen en waardevol instrument om het pestgedrag te laten stoppen en het slachtoffer te helpen. De methode werkt volgens onderstaande 7 stappen met daarbij een korte uitleg.

Bij een melding van online pesten zorgt de mentor, zo nodig samen met de leerlingcoördinator, dat beschikbaar bewijsmateriaal zorgvuldig wordt veiliggesteld, zonder schadelijke berichten, foto's of filmpjes onnodig verder te verspreiden. Samen met de leerling wordt beoordeeld welke maatregelen nodig zijn om de online onveiligheid en verdere verspreiding te stoppen.

Afhankelijk van de ernst van de situatie worden ouders geïnformeerd en kunnen berichten of accounts bij het betreffende platform worden gerapporteerd, geblokkeerd of verwijderd. Bij ernstige bedreiging, afpersing, seksuele beelden, discriminatie of mogelijk strafbaar gedrag wordt direct opgeschaald naar de teamleider of directie. Zij beoordelen of aanvullende ondersteuning en contact met bijvoorbeeld Offlimits, de politie of een andere externe deskundige nodig is. Verdere uitleg no blame methode toepassing: De No Blame-methode is vooral geschikt bij groepsdynamisch pesten, wanneer de leerling zich voldoende veilig voelt en een oplossingsgerichte groepsaanpak mogelijk is.

Er zijn drie bruikbare routes. De mentor bespreekt iedere melding uiterlijk binnen twee werkdagen met de leerlingcoördinator. Samen bepalen zij, zo nodig na advies van de anti-pestcoördinator, welke route passend is. Daarbij wegen zij de ernst, duur, maschtsongelijkheid, groepsdynamiek, veiligheidsrisico's, eerdere interventies en de wensen van de gepeste leerling.

Groepsdynamisch pesten is pestgedrag dat ontstaat, wordt versterkt of in stand wordt gehouden door de rollen, reacties en onderlinge verhoudingen binnen een groep. Naast de leerling die het pestgedrag vertoont en de gepeste leerling kunnen ook meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders en verdedigers invloed hebben op de situatie. De aanpak richt zich daarom niet alleen op individuele leerlingen, maar ook op het herstellen van een veilige groepsnorm.

De methode is **niet passend als enige of eerste aanpak** bij:

- acuut gevaar of ernstige onveiligheid;
- fysiek geweld of ernstige bedreiging;
- afpersing, stalking, wapens of ander mogelijk strafbaar gedrag;
- seksuele intimidatie of het verspreiden van seksuele beelden;
- ernstige discriminatie of haatdragend gedrag;
- ernstige online bedreiging of snelle verspreiding van schadelijke beelden;
- signalen van zelfbeschadiging of suïcidaliteit bij de gepeste leerling;
- situaties waarin de gepeste leerling de aanpak niet wil of bang is voor represailles;
- herhaald pestgedrag waarbij een eerdere No Blame-aanpak onvoldoende effect had;
- situaties waarin direct begrenzen, beschermen of disciplinaire maatregelen noodzakelijk zijn.

Ook bij een gewone ruzie of een gelijkwaardig conflict is No Blame niet de juiste route, omdat dan geen sprake is van structurele machtsongelijkheid.

Daarvoor heeft het protocol de route **'Ruzie tussen vrienden/groepen'**.

De No Blame methode kan bij sommige ernstige situaties eventueel later aanvullend worden gebruikt om de groepsdynamiek te herstellen. Eerst moeten dan de veiligheid, begrenzing, ondersteuning en eventuele disciplinaire of externe maatregelen geregeld zijn.

No Blame methode

NO BLAME METHODE

De groep rondom het gespeste kind neemt gezamenlijk de verantwoordelijkheid om het pesten op te lossen en de sfeer te verbeteren. Dit kan alleen plaatsvinden binnen een klas, wanneer de mentor(en) dit passend vindt. Bij twijfel overleggen met de anti-pestcoördinator.

Melding pesten

In gesprek met de gespeste leerling

1

- De situatie duidelijk krijgen door een gesprek met leerling.
- Gesprek volgens de richtlijnen uit het anti-pestprotocol (blz. 11)
- Focus je op de gevoelens van de gepeste leerling. Leg de No Blame methode uit.
- Vraag toestemming om verdere stappen te ondernemen met de No Blame methode.
- Laat de gepeste leerling twee personen in de klas bedenken waar diegene zich veilig (genoeg) bij voelt.
- Jij stelt de groep verder samen met de pesters (2) en positief ingestelde jongeren (2). Per categorie zijn het er 2 personen, in totaal 6 personen.

In gesprek met de groep

- Bestaat uit 2 gekozen leerlingen van de gespeste leerlingen, twee pesters en twee positief ingestelde jongeren.
- Creëer een fijne sfeer.
- Vertel niet expliciet over het pestgedrag.
- Gespeste leerling is niet aanwezig bij dit gesprek.

2

Leg het probleem uit

3

- Deel het gevoel van de gepeste leerling. Leerling kan ook een brief schrijven, die de mentor kan voorlezen.
- Niet in details opgaan van situaties. Blijf bij het gevoel van de gepeste leerling. Niemand beschuldigen.

Deel de verantwoordelijkheid

- Samen op zoek naar een oplossing.
- Vertel aan de leerlingen dat je op ze rekt. Dat de situatie met hun gezamenlijke oplossing zal verbeteren.

4

Vraag naar ideeën van elk groepslid

5

- Concrete positieve acties laten formuleren.
- Elk groepslid draagt bij aan de oplossing.
- **Notitie in Magister maken die alleen zichtbaar is voor leerlingen en het personeel van de school (ouders uitvinken).**

Laat het aan de groep over

- Geef de leerlingen het vertrouwen en laat ze aan de slag gaan.
- Elke week, drie weken lang, in gesprek om de voortgang te monitoren.
- Maak duidelijk dat de leerlingen je kunnen aanspreken als dit nodig is.

6

Praat met iedereen afzonderlijk

7

- Evalueer met alle kinderen van de groep hun acties.
- **Noteer dit in Magister als evaluatie op de No Blame methode. Ouders hoeven hier niet over ingelicht te worden.**
- Evalueer met het slachtoffer hoe die nu naar de situatie kijkt.
- Als acties niet uitgevoerd zijn geef je de leerlingen geen straf.
- Vraag aan de gespeste leerling wat diens verwachtingen zijn in de toekomst.
- Mocht het nodig zijn kan de procedure nog eens herhaald worden.

De No Blame methode is de voorkeursaanpak bij veel pestsituaties. Wanneer sprake is van ernstig, structureel, grensoverschrijdend of strafbaar gedrag kan de school kiezen voor aanvullende maatregelen of sancties conform het schoolreglement. De No Blame stelt dat de evaluatie niet hoeft te worden gedeeld met ouders. Wij zullen als school bezien in welke mate de ouders worden betrokken bij een eventuele evaluatie. Wij zullen punt 6 en 7 nader toelichten:

Punt 6: Het is de mentor die de situatie blijft monitoren.

Punt 7: Ouders worden geïnformeerd over het verloop van het proces. Dit gebeurt door de mentor telefonisch of fysiek. De No Blame Methode wordt toegelicht aan ouders, maar hoeven niet voor elk gesprek op school aanwezig te zijn. Het kan voldoende zijn om ouders telefonisch te informeren. Ook wordt een melding van pesten gedurende het schooljaar niet formeel afgerond. Deze blijft open staat ter monitoring. Pas bij een eventuele overdracht, wordt de melding afgerond. Ouders ontvangen hier een mededeling van.

EENZIJDIG PESTEN

één leerling of een kleine groep leerlingen voelt zich gepest/buitengesloten op basis van uiterlijk, gedrag, gevoelens of sociale achtergrond.

Melding pesten

1

Melding/signalering pestgedrag

- Mentor en/of initiëren.
- Is er fysiek geweld gebruikt of sprake van een ernstige bedreiging die de veiligheid van de leerling (of anderen) in gevaar brengt? Ga direct naar stap 6.
- Iemand van het OT beoordeelt direct de situatie op urgentie.
- OT/Mentor van (gepeste) leerling
- Gesprek inplannen met gepeste leerling(en) z.s.m.

Tijdens het gesprek

- Gesprek volgens de richtlijnen uit het anti-pestprotocol.
- Verzamel bewijs zoals screenshots, berichten etc.

Wilde leerling zelf geholpen worden vanwege angst? Informatie die nu al naar anderen wordt gegeven geldt als van Er wordt dan geen naam genoemd bij de andere partij (geef dit bij de overdracht aan de relevante afdelingen door). Van belang: Wilden ook zij/hun supporters geholpen, zijn de ouders op de hoogte, was (en/was dit al) dit besproken/opgelost en wie gingen er niet mee om?

Na de afspraak

- Mentor en/of OT betrekken leerlingen inlichten. Let op voor de gesprekken zonder oordeel. Luister met een open houding, ook naar de mogelijke pester.
- Mentor en/of van andere betrokken leerling(en) gaan naar stap 2.

2

OT/Mentor van betrokken leerling(en)

- Dit gesprek dient zo snel mogelijk ingepland te worden.

Voorafgaand aan de afspraak

- Magister checken op eerdere incidenten. Is het niet de eerste keer? Ga door naar stap 4.
- Inlezen over de schoolregels en het sociaal media protocol.
- Informatie over de situatie bij andere mentoren ophalen.
- Het anti-pestprotocol doorkijken voor tips.

Tijdens het gesprek

- Gesprek volgens de richtlijnen uit het anti-pestprotocol.

Na het gesprek

- Bepalen of er welke schoolregels er overschreden zijn. Beoordelen of er schoolconsequenties zijn.
- Notitie in Magister (zichtbaar voor collega's en ouderlg).
- Terugkoppeling naar andere mentor(en)/OT over de situatie.
- Ga door naar stap 3.

3

Monitoren

Contact onderhouden met beide partijen en checken of de situatie verbeterd is. Elke week, drie weken lang. In gesprek met de leerlingen om te voortgang te monitoren. De mentor monitort altijd.

4

Bij het niet nakomen van de afspraken (eerste keer)

- Mentor/OT past opnieuw het gesprek met de leerling aan.
- Nieuwe afspraken maken.
- Ouders inlichten (mail of telefonisch).
- Notitie in Magister (zichtbaar voor collega's, ouders en leerling).
- Anti-pestcoördinator vragen om advies.

5

Herhaaldelijk niet aan de afspraken houden of ernstige bedreiging

- Betrekken van de teamleider.
- Ouders naar school laten komen.
- Consequenties zoals bijv. opschalen in zorg of afspraak bij Halt.
- Het liefst altijd hulp regelen voor de gepeste leerling en de pester. Bij vragen hierover kun je contact opnemen met de anti-pestcoördinator.

6

Direct naar stap 6 bij:

- Direct de teamleider en anti-pestcoördinator inschakelen.
- Ouders direct informeren.
- Notitie in Magister.
- Fysiek geweld of ernstige bedreiging.
- Situaties waarin de veiligheid van de leerling (of anderen) direct in gevaar is.
- Ernstige online bedreigingen of intimidatie.
- Maatregelen nemen om de veiligheid te waarborgen en verdere escalatie te voorkomen.

RUZIE TUSSEN VRIENDEN/GROEPEN

Twee (groepen) leerlingen hebben een conflict
wat uit de hand dreigt te lopen.

Melding pestgedrag/ruzie

1

Melding/signalering pestgedrag/ruzie

- Betrokken leerlingen signaleert.
- Is er fysiek geweld gebruikt of sprake van een ernstige bedreiging die de veiligheid van de leerling (of anderen) in gevaar brengt? Ga direct door naar stap 6.
- Iemand van het OT beoordeelt direct de situatie op urgentie.
- Mentor/OT van de (gepeste) leerling plant zo spoedig mogelijk een gesprek in met de gepeste leerling.

2

OT/Mentoren gaan in gesprek met betrokken leerling(en)

Dit gesprek dient zo snel mogelijk ingepland te worden. Stem dit af met de andere mentoren.

Voorafgaand aan de afspraak

- Magister checken op eerdere incidenten.
- Inlezen over de schoolregels en het sociaal media protocol.
- Informatie over de situatie bij andere mentoren ophalen.
- Het anti-pestprotocol doorlezen voor tips.

Tijdens het gesprek

- Gesprek volgens de richtlijnen uit het anti-pestprotocol.
- Verzamel bewijs zoals screenshots, beelden etc.

Na het gesprek

- Bepalen of er schoolregels overtreden zijn. Beoordelen of er consequenties nodig zijn.
- Notitie in Magister (zichtbaar voor collega's).
- Terugkoppeling naar andere mentor(en)/OT over de situatie.
- Ga door naar stap 3.

3

Monitoren

Contact onderhouden met beide partijen (pester en gepeste leerling) door mentor.

Dit moet elke week, drie weken lang. Blijf in gesprek met de leerlingen om de voortgang te monitoren.

4

Bij het niet nakomen van de afspraken (eerste keer)

- Mentor/OT gaat opnieuw het gesprek met de leerling aan.
- Nieuwe afspraken maken.
- Ouders inlichten (mail of telefonisch).
- Notitie in Magister (zichtbaar voor collega's).
- Anti-pestcoördinator vragen om advies.

5

Herhaaldelijk niet aan de afspraken houden of ernstige bedreiging

- Betrekken van de teamleider.
- Ouders naar school laten komen.
- Consequenties zoals bijv. opschalen in zorg of afspraak bij Halt.
- Het liefst altijd hulp regelen voor de gepeste leerling en de pester. Bij vragen hierover kun je contact opnemen met de anti-pestcoördinator.

6

Direct naar stap 6 bij:

- Fysiek geweld of ernstige bedreiging.
- Situaties waarin de veiligheid van de leerling (of anderen) direct in gevaar is.
- Ernstige online bedreigingen of intimidatie.

Richtlijnen voor het voeren van een gesprek met de gepeste leerling

naar aanleiding van een (pest)incident of ongewenst gedrag.

1. *Kun je me vertellen wat er aan de hand is?*
Begin het gesprek door de leerling de gelegenheid te geven zijn of haar kant van het verhaal te delen. Dit geeft je de gelegenheid om meer informatie te krijgen.
2. *Hoe voel je je over wat er is gebeurd?*
Vraag naar de emoties en gevoelens van de leerling om inzicht te krijgen in hoe de leerling zich hierbij betrokken voelt.
3. *Is dit een eenmalige gebeurtenis of gebeurt dit regelmatig?*
4. *Hoe lang speelt dit al?*
5. *Als dit al langer speelt: is er een reden waarom je dit niet eerder verteld hebt?*
6. *Heb je met iemand anders over deze situatie gesproken?*
Het kan nuttig zijn om te weten of de leerling al met anderen heeft gesproken, zoals vrienden, experts of ouders.
7. *Kun je me wat meer vertellen over de mensen die betrokken zijn?*
Door deze vraag kan je achterhalen of er anderen bij de situatie betrokken zijn waar wellicht ook gesprekken mee gevoerd dienen te worden.
8. *Heb je enig idee waarom de andere persoon dit doet?*
Moedig empathie aan door de leerling te vragen zich in te leven in het perspectief van de ander.
9. *Hoe heeft deze situatie effect op jou gehad?*
10. *Wat denk je dat wij zouden kunnen doen om deze situatie op te lossen?*
Probeer de leerling aan te moedigen om na te denken over mogelijke oplossingen.
11. *Hoe voel je je over jezelf?*
Peil naar het zelfbeeld van de leerling, omdat een laag zelfbeeld soms bepaald (pest)gedrag kan verklaren.
12. *Is er iets waar je extra hulp bij nodig hebt?*
Bied aan om hulp te zoeken, bijvoorbeeld: bij een vertrouwenspersoon, een psycholoog of een mentor. Maar ook bijvoorbeeld: niet alleen over de gangen, vaste plek in de pauze, aanspreekpunt als het misgaat etc.
13. *Wat voor afspraken kunnen we maken met de andere(n) om dit gedrag te veranderen en ervoor te zorgen dat het niet meer voorkomt?*
Werk samen met de leerling om concrete stappen en afspraken te formuleren om het gedrag van de anderen te corrigeren en de situatie te verbeteren.
14. Wees duidelijk over de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan pesten).
15. Maak een gespreksverslag waarin in ieder geval de afspraken staan en noteer dit in Magister.

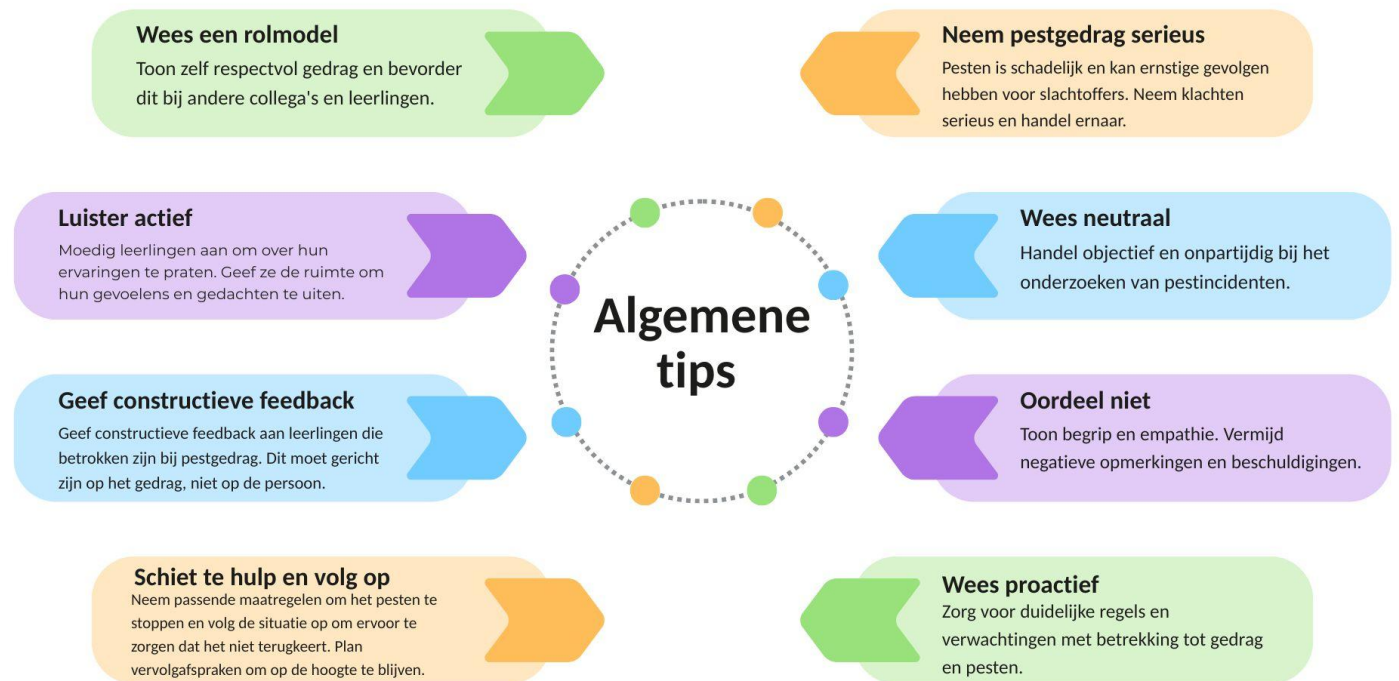
Richtlijnen voor het voeren van een gesprek met de (pestende) leerling

naar aanleiding van een (pest)incident of ongewenst gedrag.

1. *Kun je me vertellen wat er precies is gebeurd?*
Begin het gesprek door de leerling de gelegenheid te geven zijn of haar kant van het verhaal te delen. Dit geeft jou de gelegenheid om meer informatie te krijgen.
2. *Waarom heb je dat gedaan? Wat denk je dat de oorzaken zijn van je gedrag?*
Vraag naar de motivatie achter het (pest)gedrag om inzicht te krijgen in de redenen daarvoor. Vraag naar mogelijke factoren in het leven van de leerling die het gedrag kunnen beïnvloeden, zoals stress, problemen thuis, of andere uitdagingen. Probeer te begrijpen wat de mogelijke oorzaken of triggers van het gedrag kunnen zijn.
3. *Hoe voel je je over wat er is gebeurd?*
Vraag naar de emoties en gevoelens van de leerling om inzicht te krijgen in hoe die leerling zich hierbij betrokken voelt.
4. *Als je kijkt naar de rollen die bij pesten horen, bij welke rol zou jouw aandeel dan passen?*
5. *Als je terugkijkt op je acties, is er dan iets wat je anders had kunnen doen?*
6. *Is dit een eenmalige gebeurtenis of gebeurt dit regelmatig?*
7. *Hoe lang speelt dit al?*
8. *Heb je met iemand anders over deze situatie gesproken?*
Het kan nuttig zijn om te weten of de leerling al met anderen heeft gesproken, zoals vrienden, experts of ouders.
9. *Kun je me wat meer vertellen over de mensen die betrokken zijn?*
Door deze vraag kan je achterhalen of er anderen bij de situatie betrokken zijn waar wellicht ook gesprekken mee gevoerd dienen te worden.
10. *Heb je enig idee hoe dit voor de andere persoon is?*
Moedig empathie aan door de leerling te vragen zich in te leven in het perspectief van de ander.
11. *Wat denk je dat de gevolgen van dit gedrag kunnen zijn voor jou en de andere persoon?*
Bespreek de mogelijke consequenties van het gedrag, zowel op de korte als lange termijn.
12. *Hoe denk je dat dit gedrag anderen/ de ander beïnvloedt?*
Help de leerling zich bewust te worden van de gevolgen van zijn of haar gedrag voor anderen.
13. *Wat denk je dat je zou kunnen doen om deze situatie op te lossen?*
Probeer de puber aan te moedigen om na te denken over mogelijke oplossingen en verantwoordelijkheid te nemen voor zijn gedrag.
14. *Hoe voel je je over jezelf?*
Peil naar het zelfbeeld van de leerling, omdat laag zelfbeeld soms bepaald (pest)gedrag kan verklaren.
15. *Reflectievragen: Wat wil je bereiken in het leven? Wat is je doel? En brengt dit gedrag jou dichterbij dat doel? Gebruik hierbij de reflectievragen in dit document.*
16. *Is er iets dat je dwarszit of waar je hulp bij nodig hebt? Heb je hulp nodig bij het begrijpen en veranderen van je gedrag?*
Bied aan om hulp te zoeken, bijvoorbeeld bij een vertrouwenspersoon, een psycholoog of een mentor.
17. *Wat voor afspraken kunnen we maken om dit gedrag te veranderen en ervoor te zorgen dat het niet meer voorkomt?* Werk samen met de leerling om concrete stappen en afspraken te formuleren om het gedrag te corrigeren en de situatie te verbeteren.

18. Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan pesten).
19. Maak een gespreksverslag waarin in ieder geval de afspraken staan en noteer deze in Magister.

3. Algemene tips voor medewerkers

Acties die helpen of juist niet

Do

- De pester en gepeste hebben beide hulp nodig, door middel van zorg. Extra mentorgesprekken, gesprekken met ouders en hulp bij ondersteuningscoördinator.
- Focus op hoe leerlingen zich voelen en wat ze ervaren.
- Je hebt geen zwart op wit bewijs nodig om in actie te komen. Spreek elke leerling aan over concreet gedrag dat men geobserveerd heeft of waarvan melding is gemaakt.

Don't

- Samen met pester en gepeste praten over de peestsituatie, win altijd eerst informatie in bij de leerlingcoördinator of ondersteuningscoördinator.
- De pester straffen voor het pestgedrag.
- Iemand openlijk bestempelen als pester.
- Het gesprek uitstellen in de hoop dat het overwaait.

4. Rollen die passen bij een peestsituatie

Slachtoffer

Dit is de persoon die het doelwit is van de pesterijen. Het slachtoffer kan fysiek, verbaal, sociaal of online gepest worden.

Assistent

De assistent begint zelf niet met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester dus.

Versterker

Versterkers pesten zelf niet maar lachen om de pester of moedigen deze aan. De versterkers geven de pester het gevoel dat pesten leuk of grappig is.

De meelopers

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Verdediger

Gelukkig zijn er ook verdedigers. Zij helpen het slachtoffer. Dat kan door tegen de pester te zeggen dat hij of zij moet ophouden, maar ook door bijvoorbeeld met het slachtoffer naar iemand van school te gaan.

Buitenstaander

Buitenstaanders weten meestal wel dat er gepest wordt, maar bemoeien zich er niet mee. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat zij het niet zo erg vinden dat er gepest wordt. Omstanders kunnen invloed hebben op de situatie door hun reactie - ze kunnen ingrijpen en hulp bieden aan het slachtoffer, of ze kunnen passief blijven en niets doen.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een expert is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

5. Het anti-pestprotocol

- ♦ Uitgangspunten
- ♦ De vijfsporenaanpak
- ♦ Preventieve maatregelen

Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Experts en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het antipestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Als De Rooi Pannen vmbo Eindhoven zijnde, conformeren wij ons aan de vijfsporen-aanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de experts voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste leerling
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de brugklas wordt aandacht besteed aan omgangsvormen en werken aan de goede groep in één of meerdere (mentor-)lessen. Tijdens deze studielessen wordt het verschil besproken tussen plagen en pesten. De mentor kan ervoor kiezen om de leerlingen, aan het eind van deze les(sen), een aantal samen gemaakte afspraken over omgang met elkaar te laten ondertekenen.

Indien een mentor of expert daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgebesprek. Hierbij worden de rol van de pester, de gepeste leerling, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rondom pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het de gepeste leerling.

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter
- Ik gebruik geen geweld en bedreig niemand, ook niet met woorden
- Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als dat niet helpt, vraag ik een expert, mentor of domeinbeheerder om hulp

6. De anti-pestcoördinator

Om ervoor te zorgen dat het anti-pestprotocol actueel blijft en ingezet wordt, hebben we op De Rooi Pannen vmbo Eindhoven een anti-pestcoördinator (APC). De actuele anti-pestcoördinator staat vermeld in de schoolgids. Hij draagt de volgende taken als APC:

(Mede)verantwoordelijkheid voor schoolveiligheid

- Zorgen voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken over pesten
- Zorgen dat de schoolregels leven binnen de school
- Zorgen dat er een sanctiebeleid is.
- Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school te vergroten.
- **Klankbord voor leerlingen, ouders en onderwijspersoneel**
- Zorgen dat leraren weten hoe te handelen in een pestsituatie
- Zorgen dat er actuele kennis is bij iedereen in het team over pesten en groepsprocessen.
- Vragen van leraren over de aanpak van pesten beantwoorden en advies geven over de aanpak van een pestsituatie
- Informeren en adviseren over het inzetten en gebruik van anti-pestprogramma's en lessen over pesten.
- **Zicht hebben op de beleving en veiligheid, incidenten en mogelijke risico's**
- Zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen wordt uitgevoerd.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

Het inzetten van een anti-pest coördinator

Belangrijk om te weten is dat de APC een pestsituatie niet overneemt van collega's. Ze hebben een begeleidende, adviserende rol in de situaties. De casusverantwoordelijke is altijd de mentor.

Klachten en opschaling

Wanneer ouders van mening zijn dat een melding van pesten onvoldoende wordt opgepakt, kunnen zij onderstaande escalatieladder volgen

- Mentor
- Leerlingcoördinator
- Ondersteuningscoördinator
- Anti-pestcoördinator
- Teamleider / adjunct-directeur
- Vertrouwenspersoon
- Officiële klachtenregeling; [Klachtenregeling voor leerlingen-studenten-ouders.pdf](#)

Evaluatie

Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd door de anti-pestcoördinator, leerlingcoördinatoren, mentoren en directie. Hierbij worden incidentregistraties, veiligheidsmetingen en ervaringen van leerlingen en ouders betrokken.